

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Печка Олександра Миколайовича за темою: «Формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури засобами педагогічних ситуацій», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність. Робота Печка Олександра Миколайовича присвячена цікавому в теоретичному та важливому в практичному відношеннях питанню. Формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури вимагає оновлення змісту та форм підготовки. В умовах навчання на факультетах фізичного виховання використовується широкий спектр засобів формування професійного мислення, серед яких ефективними визнаються педагогічні ситуації.

Актуальність дисертаційної роботи не викликає сумніву, оскільки впровадження в педагогічну науку та практику авторської технології формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури потребує як теоретичного осмислення, так і експериментальної перевірки цілого ряду питань, пов'язаних із підвищенням якості навчально-виховного процесу.

Аналіз науково-методичної літератури з даної проблеми дозволив встановити, що наукове забезпечення щодо формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури є недостатнім, кількість наукових робіт, присвячених вивченню даної проблеми, обмежена, а існуючі дані суперечливі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана згідно з планом науково-дослідної роботи Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка «Методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання до формування здорового способу життя сучасної молоді» (номер державної реєстрації: 0110U000020), а також узгоджена в бюро Міжвідомчої

ради з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 2 від 30.03.2010 р.).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. На основі проведеного комплексного аналізу та узагальнення даних науково-методичної літератури автор чітко визначив об'єкт і предмет дослідження, його мету та завдання. Для вирішення поставлених завдань були використані адекватні методи наукового пошуку, які дозволили обґрунтувати на високому науково-методичному рівні всі основні положення результатів дослідження та висновків дисертаційної роботи.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що вперше здійснено системний аналіз розробленості досліджуваної проблеми у філософській, педагогічній, психологічній та спеціальній літературі; вперше виявлено характерні ознаки та змістові компоненти педагогічної діяльності вчителів фізичної культури в контексті реалізації формування професійного мислення; вперше теоретично обґрунтовано та розроблено авторську технологію підвищення рівня професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури та ін.

Практичне значення результатів дослідження полягає в упровадженні в педагогічну практику технології формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури засобами педагогічних ситуацій та її практичній реалізації при: викладанні навчальних курсів «Педагогіка», «Психологія», «Теорія і методика фізичного виховання», спортивно-педагогічних дисциплін; в укладанні методичних рекомендацій «Технологія формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури засобами педагогічних ситуацій», які можуть використовуватись викладачами та вчителями фізичної культури, методистами загальноосвітніх навчальних закладів та інститутів післядипломної педагогічної освіти та ін.

Повнота викладу результатів дослідження у друкованих працях. Основні положення, висновки, сформульовані в дисертації, відображені в 14

публікаціях, з них: 11 – у провідних наукових фахових виданнях України, 1 – в зарубіжному наукометричному виданні, одній методичній рекомендації.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, додатку, списку використаних джерел (239 позицій, з них – 8 іноземними мовами). Загальний обсяг дисертації становить 238 сторінок (основна частина – 192 сторінки). Робота містить 4 рисунки, 17 таблиць, 8 додатків.

У **вступі** обґрунтовано актуальність дослідження, вказано його об'єкт, предмет, мету, завдання та методи, розкрито наукову новизну, з'ясовано практичну значущість отриманих результатів, особистий внесок дисертанта, відображено апробацію результатів дослідження.

Перший розділ «Теоретичні засади дослідження проблеми професійного мислення» містить аналіз досліджуваної наукової літератури й огляд проблеми професійного мислення вчителя. Викладається сучасне уявлення про сутність і значення засобів і методів, дидактичні принципи, технології формування професійного мислення.

Аналіз науково-методичної літератури показав, що проблему формування професійного мислення розкрито не повністю. Не визначено науково-педагогічні умови, потребує оновлення технологія підвищення професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури.

У **другому розділі** «Педагогічні ситуації в підготовці майбутніх учителів фізичної культури» подано детальну характеристику методу педагогічної ситуації. Крім того, представлено педагогічні основи використання професійних ситуацій майбутніми вчителями фізичної культури.

Безумовно, підвищення рівня професійного мислення випускників з фізкультурною освітою можна досягти, забезпечуючи поступовий перехід від традиційних методів навчання до активних.

У **третьому розділі** «Дослідно-експериментальна перевірка технології формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури» подано детальну характеристику організації та методам експериментального дослідження, авторській технології формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури.

Дані, отримані у результаті проведення формувального педагогічного експерименту, свідчать про високу ефективність авторської технології формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури.

Апробація результатів дослідження. Про основні результати наукової роботи доповідалося на міжнародних наукових конференціях: «Педагогічні, психологічні та медико-біологічні проблеми диференціації навантажень у фізичному вихованні і спорті» (Одеса, 2010), «Актуальні проблеми фізичного виховання та спорту на сучасному етапі і шляхи їх вирішення» (Чернігів, 2009, 2011), «Сучасні технології формування особистості фахівця з фізичного виховання, спорту та основ здоров'я» (Чернігів, 2012) та багатьох інших.

Відповідність дисертації вимогам ДАК України. Структура, обсяг основного тексту, оформлення дисертаційної роботи та автореферату відповідають вимогам ДАК України. Автореферат повністю відображає зміст дисертації.

Рекомендації щодо використання результатів дослідження. Результати дисертаційної роботи мають практичне значення для фахівців з фізичного виховання, для викладачів і студентів спортивних вищих навчальних закладів України.

Недоліки дисертаційної роботи. Разом з тим, робота містить ряд недоліків, які не мають, на нашу думку, принципового характеру і не заперечують теоретичних і методичних здобутків автора:

1. У розділі 1 треба зробити більший акцент на аналізі існуючих проблем. Невідомо, чи розділяє здобувач погляди науковців на ці проблеми. Необхідно показати своє ставлення до наукових розробок інших авторів.

2. У розділі 3 представлена авторська технологія формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури. Разом з тим, у розділі немає чіткої відповіді, чим вона відрізняється від традиційної.

3. Не зрозуміло, як визначались однотипність і однорідність експериментальної та контрольної груп, не представлено коефіцієнт варіації.

4. У списку літератури надзвичайно мало іноземних авторів.

Загальний висновок

Зважаючи на актуальність теми дослідження, його наукову новизну та практичне значення, використання адекватних методів, обґрунтованість висновків, вважаю, що дисертаційне дослідження Печка Олександра Миколайовича за темою: «Формування професійного мислення майбутніх учителів фізичної культури засобами педагогічних ситуацій» відповідає «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, а його автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

11 червня 2015 р.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання
та спорту, професор, завідувач кафедри
теорії і методики фізичного виховання
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

Р. Ф. Ахметов

Проректор з наукової роботи
Житомирського державного
університету імені Івана Франка,
доктор педагогічних наук, професор

Н. А. Сейко